

uitgelaten had en het gesprek kwam vervolgens op de NSB waar Knolle weinig en op de Unie waar hij niets mee op had. Meyer sprak af dat hij Knolle voortaan wekelijks zou ontmoeten. Uit het gesprek met Schmidt concludeerde hij, 'dat men ook aan Duitse zijde het hart niet meer zó sterk aan de NSB verpand heeft . . . De Nederlandse Unie heeft afgedaan . . . zij wordt beschouwd als volkomen onbetekenend negativisme.'¹ Rees zijn ster? Neen: op 12 maart repte Seyss-Inquart in zijn toespraak in het Amsterdamse Concertgebouw met geen woord van Nationaal Front. De zin: '*mit uns oder gegen uns, ein Drittes gibt es nicht mehr*', liet overigens aan duidelijkheid niets te wensen. Een dag later, op 13 maart dus, gaf de bezetter, ditmaal in de persoon van de *Generalkommissar für Verwaltung und Justiz*, Wimmer, Meyer een stille wenk: in een gesprek met een vooraanstaand lid van Nationaal Front zei Wimmer 'tot driemaal toe'² dat de bezetter 'onmogelijk enig vertrouwen kon stellen in Mussert, echter wèl in de persoon van Arnold Meyer.' 'Gewenst werd echter', zo rapporteerde Meyer op 20 maart aan zijn Politieke Raad, 'dat Nationaal Front zich duidelijker en openlijker uit zou spreken vóór het nationaal-socialisme, dat de volkse idee sterker zou worden benadrukt, dat de volksschool onvoorwaardelijk zou worden aanvaard' (afschaffing dus van het confessionele onderwijs) 'en dat de Groot-Nederlandse gedachte niet meer naar voren zou worden geschoven als *politiek* begrip.' Meyer noemde dit alles heel aannemelijk, zelfs voor 'de volksschool' kon wel een formule gevonden worden die met de Duitse wensen rekening hield, maar zijn volgeling die met Wimmer gesproken had, zette een domper op de feestvreugde door op te merken dat men aan Duitse kant 'niet overtuigd was van de oprechtheid van de Leider in diens streven naar een hechte Duits-Nederlandse samenwerking. In dit opzicht had men wellicht nog meer vertrouwen in Linthorst Homan, alhoewel men het program en de doelstellingen van de Unie belachelijk noemde.' Bedacht moest ook worden dat, aldus die volgeling, 'de kwestie van de volksschool' 'een zaak (was) van *to be or not to be*' – een zaak, anders gezegd, die niet zo eenvoudig met een formule opgelost kon worden.³

Nog op diezelfde 20ste maart kwam weer een ander hooggeplaatst Nationaal Fronter, dr. J. B. van Heutsz, een acht-en-vijftigjarige arts, zoon van de vroegere gouverneur-generaal van Nederlands-Indië en een voorman van de pro-Duitse groep die zich in Nationaal Front was gaan aftekenen, een verleidelijk Duits aanbod overbrengen: Meyer zou zes weken naar

¹ A.v., 6 maart 1941 (a.v.). ² A. Meyer: *Alles voor het vaderland* (1946), p. 218.

³ Nationaal Front, Politieke Raad: Notulen, 20 maart 1941 (archief Arnold Meyer, 186 en 1556).